

Udstillingen af Kjødqvæg og fedt Slagtekvæg ved den 14de Landmandsforsamling.

Foredrag ved den 14de Landmandsforsamling af Dyrslæge Jes sen.

Naar vi for hvert Treaar afholde et almindeligt Dyrskue for hele Landet, saa er Hensigten hermed ikke alene, at disse Skuer skulle belære os om, hvorledes et godt Dyr af et bestemt Slags bør være, men de skulle tillige tjene til at give os Oplysning dels om, hvorledes vi have benyttet den mellem- liggende Tid, og dels, om muligt, tillige om, hvilken Retning i Avlen vi bør følge for Fremtiden. Og idet jeg efterkommer Anmodningen til mig om at give en Udsigt over den nær- værende Udstilling af Kjødqvæg, tør jeg ogsaa kun opfatte min Opgave i Overensstemmelse hermed, skjøndt jeg er mig vel be- vidst, hvor vanskelig den Sag i flere Henseender er, som jeg saaledes har indladt mig paa.

Betragte vi i Korthed de Forhold, som væsentlig have bidraget til at give den jydste Race de Egenskaber, som ere ejendommelige for den, saa møde vi først de for mange Egne særegne Forbundsforhold, det navnlig i tidligere Tid mindre udviklede Agerbrug, samt Befolkningens Sans for Opræt og Kreaturhandel. Men ved Siden heraf skal dernæst særlig fremhæves den Omstændighed, at Avlen næsten ude- lukkende har været overladt til den mindre og mindste Kvæg- holder, der selvfølgelig kun har kunnet raade over saa Midler til at fremme Racens Udvikling. De store Gaarde kjøbte i

Regelen deres Indstud paa de mindre — og gjøre tildels: saa endnu —, og deraf fulgte endvidere den Ulempe, at Studen ofte lige fra den unge Alder maatte stifte Ejer 5 à 6 Gange, inden den tilsidst naaede at blive opstaldet paa Herregaarden eller en større Bondegaard. Herfra afgik den saa i en Alder af 5 à 7 Aar dels til Brænderistaldene og de enkelte Fedegaarde herhjemme, men dels og hovedsagelig til Marsten. Hele dette Hold var altsaa udelukkende anlagt paa, at Studen skulde sælges i mager Tilstand. Men det „magre“ Marked afgiver i Regelen ikke nogen videre Opmuntring for Kvægholderen til at yde sine Dyr en saa rigelig Ernæring og en saa omhyggelig Pleje, som nu en Gang er nødvendig, hvis Racen skal gaa fremad. Og hertil kom endnu, at den lange Vej til Marsten, som maatte gjøres til Fods, gjorde det onskeligt, at Dyrene havde stærke Lemmer og en knokkelstærk Bygning, saa at man endogsaa ligefrem maatte lægge Vægt paa at bibringe dem en Kropudvikling, som var ganske modsat den, man ellers finder hos Rjødsvæget. Det er let at indse, at Racen som Følge af disse i Korthed omtalte Livsbetingelser maatte tilegne sig en høj Grad af Haardførhed, en langsom Væxt og en grov og mangelfuld Bygning.

I Løbet af de sidste 10 à 12 Aar er der imidlertid indtraadt en væsentlig Forandring i de berørte Forhold, idet vi nemlig ere gaaede over til et nyt System, der navnlig har faaet sit Udtryk deri, at vor Handel med Marsten for en stor Del er afløst af Handelen med England og Fedning for det engelske Marked. Herved er „Selvtillæg“ eller eget Tillæg og Opdræt af de Dyr, som fedes paa Gaarden, blevet mere og mere almindeligt. Og dette har haft en meget heldig Tilbagevirkning paa Racen. I og for sig er Antallet af de mere formaaende Opdrættere forøget. Og med Selvtillæget tiltager endvidere den Omhu, som stænkes Studen under Opvæksten, ligesom man ogsaa bliver meget mere nøjesende ved Udvalget af Tillægssdyrene. Samtidig hermed er Agerbruget gaaet fremad. Sommer-Ernæringen er bleven bedre, ligesom ogsaa

Koedhyrkingen er bleven udvidet, om end langt fra i den Udstrækning, som man kunde ønske; men man begynder dog at faa Djinene op for, at der ikke habes noget Vinterfoder, som giver Dyrene en-saadan Kummelighed og Fylde af Krop og en hurtig Vægt som netop Koer.

Men undersøge vi, hvilke Følger disse forbedrede Forhold og Livsbetingelser have havt for Racen, — og selvfølgelig tænkes her kun paa Rjodraceren — saa møde vi et ret ejendommeligt Forhold, som end yderligere kan tjene til at kaste Lys over de Livsbetingelser, som Racen er underkastet, og som tillige er af ikke ringe Interesse ogsaa i en anden Henseende. Det er nemlig umiskjendeligt, at Rjodraceren er gaaet betydelig frem i tidlig Modenhed. Tidligere var Studen først udvoksen med det 5te Aar, og nu er den lige saa vidt samt færdig til Slagtning med 3 og 4 Aars Alderen, saa at den altsaa har vundet mindst 1 à 1½ Aar. Det tør nok siges, at Racen i denne Henseende nu er saa vidt fremme, at en lidt forøget Omhu og Anstrængelse fra vore Opdrætteres Side inden kort Tid vil kunne bringe den til at maale sig, hvad dette Punkt angaaer, med selv de fremmeligste af Udlandets Rjodracerer. Og vi bør lægge en ikke ringe Vægt derpaa, da den tidlige Modenhed sikkert er den for Rjødproduktionen allervigtigste Egenstøb hos en Race. Men medens Racen saaledes er gaaet betydelig frem i tidlig Modenhed og vel tillige i Finkhed af Venbygning, saa kan man derimod ikke sige, at den er gaaet fremad i samme Grad med Hensyn til Formen, at sige, naar man gaaer ud fra Korvhornsformen som den typiske for Rjød-kvæget. Min personlige Erfaring strækker sig ikke over saa langt et Tidsrum, at jeg tør benægte, at der muligvis nu kunde findes et enkelt Dyr hist og her, som i Formfuldendthed kunde staa over noget tidligere kjendt Dyr, men selv dette maa jeg betvivle, og i hvert Tilfælde kunde dette ikke forandre noget i Bedømmelsen af Racen i dens Helhed, thi hvad denne angaaer, tør man sikkert sige, at den med Hensyn til Formen er saa godt som uforandret, eller at den i det Mindste ikke er

undergaaet nogen anden Forandring og Forbedring end den, vi have iagttaget ved det rene Mælkvæg. Den jydste Race har altsaa vundet betydelig i tidlig Modenhed, medens Formen er forbleven den samme. Dette staaer jo nu ganske vist i Strid med den almindelig antagne Sætning, der vel særlig er bleven bekræftet eller uledet af de Erfaringer, man har indhøstet ved Forædlingen af nogle af Udlandets Rjodracer, t. Ex. Augustvæget, — nemlig at den tidlige Modenhed først naaes paa et senere Trin af Udviklingen, og efter at den fuldkomne Form allerede er erhvervet for Racen. Men naar ikke des mindre det modsatte er Tilfældet med den jydste Race, saa viser dette i det Mindste, at denne Race er stillet under saa færlige Forhold, at man ikke altid og uden videre tør overføre Erfaringerne fra Udlandet herpaa, men at disse maa tilkempes efter vore Forhold, førend vi kunne bruge dem.

Men undersøge vi nu endvidere, hvad Aarsagen er til det her berørte Forhold, saa vil det allerede fremgaa af det Foregaaende, at det er den bedre Pleje, som vi have ydet vore Dyr i det sidste Tiaar, der har givet dem den hurtigere Væxt og tidligere Modenhed. Og at det er Plejen og denne alene, som er Aarsagen hertil, det indsees let, naar man erindrer, at den tidlige Modenhed kun er et Udtryk for og en Følge af en større Trivselighed, men denne Trivselighed er jo igjen kun en Virkning af den forbedrede Pleje som Aarsag. Men Grunden til, at Formen ikke har fulgt med, ligger simpelt hen deri, at det jydste Rjødsvæg har maattet tjene som Mælkvæg ved Siden af Rjødproduktionen. Det er det i vore Forhold begrundede Krav paa en forøget Mælkproduktion og den deraf følgende Udvikling af Mælkeevnen, som har holdt Formen tilbage, — til Trods for den bedre Pleje, der er anvendt paa Dyrene, og til Trods for den almindelige Vestræbelse for og Ønsket om at faa det jydste Rjødsvæg bibragt de samme Former som dem, vi beundre hos Kort-hornet. Men skjøndt vi maa erkjende, at Formen saaledes er holdt tilbage i Udvikling, saa maa det dog samtidig tilføjes,

at Racen ikke nu er mindre skiftet til Studetillæg og for Kjødproduktionen i det Hele taget, end den har været nogen-
sinde tidligere. Skulde man derfor i Henhold til det her-
Fremførte i Korthed angive Resultatet af den Udvikling, som
den jyske Kjødrace er undergaaet i Løbet af de sidste 2 à 3
Generationer, saa maatte man sige, at Racen i sin Helhed er
gaaet bethdelig frem, hvad Produktionsevnen i Almindelighed
angaaer, og at denne Fremgang er opnaaet derved, at den
har erhvervet sig den for Kjødproduktionen saa
vigtige Egenskab, den tidlige Modenhed, samtidig
med at dens Mælkeevne er stegen bethdelig.

Men er det Ovenanferte rigtigt, saa maa den saakaldte
jydske Kjødrace jo unægtelig indtage et ejendommeligt Stand-
punkt ved Siden af de Racen, som vi opstille som Typer for
Kjødracer. Og i den Henseende er det ogsaa ret lærerigt at
lægge Mærke til Kjødkvæget paa dette Skue, skjøndt det jo
ganske vist ikke er videre fylldig repræsenteret. Jeg skal i den
Henseende først henlede Opmærksomheden paa den eneste Sam-
ling af jydske Kjødkvæg, som findes paa Udstillingen, nemlig
en Samling af 2 Tyre og 5 Køer, tilhørende Gaardejer L.
A. Kastrup, Hem ved Skive. Det angives, „at Stammen
i over 30 Aar har taget 1ste Præmie ved Sallings Dyrskuer“,
og her paa dette Skue er den bleven tilkjendt Kongepremien.
Det er ogsaa en Samling af meget gode og velbyggede Dyr,
der vise en høj Grad af Trivelighed, og der kan derfor være
stjellig Grund til at fremhæve dem. Men undersøger man,
hvilken Brug disse Dyr da nærmest ere prægede af, saa maa
man sige, at ere de prægede i nogen Retning, saa er det som
Mælkedyr og ikke som Kjødkvæg. Tager vi saaledes den fort-
brogede Ko, Katalog Nr. 206, 7 Aar gammel, da er det en
Ko, som sikkert vilde kunne udfylde sin Plads paa de fleste
Mælkerigaarde i Jylland. Uagtet det er næsten et Aar, siden
den kalvede sidst, og Koen staaer i godt Hulb, saa vidner
dens hele Præg, dens Hud, dens Overflag og Mælkearer
godt nok om, at den er en fortrinlig Mælker. Hvad de andre

Køer i Samlingen angaaer, saa gjælder det Samme mere eller mindre ogsaa for dem, men de ere alle næsten golde og nær ved Kælving; det er derfor for saa vidt den allerbedste Tilstand at fremstille dem i som Kjøddyr, tilmed da de ere i stærkt Huld; men sammenligner man dem enten med de to ydste Køer Nr. 203 og 204 og især med den sidste — begge udstillede af Hr. C. S. Buchwald, Neesgaard, Mors, — eller med Korthornsken Nr. 225 — tilhørende Forpagter Lange, Margrethesminde, Svendborg —, saa vil man lettelig komme til den Slutning, at ere de sidstnævnte 3 Køer Kjøddyr, saa ere Køerne i Samlingen det ikke. Foruden Køerne Nr. 203 og 204, Tyren fra Knuthenborg og Samlingen af Ungkvæg herfra samt, hvis man vil strække sig langt, den ene af Tyrene i Raastrups Samling, findes der intet nogenlunde udpræget Kjøddyr blandt Tillæggsdyrene af ydste Race paa dette Skue. Men skøndt Udstillingen her ikke er videre fylldig, saa giver den dog et ret godt Billede af den ydste Rødvægs Standpunkt for Øjeblikket; thi medens Racen er repræsenteret ved 15 ældre Dyr, saa er der kun i Alt 3 Dyr deraf, som med Rette kunne kaldes Kjøddyr, de øvrige ere enten ubestemmelige eller Malkedyr. Og erindrer man, at kun yderst faa af de Besætninger i Sjælland, som benyttes til Studetillæg, staa over Raastrups Samling, hvad Formen angaaer, medens de allerfleste staa betydelig under den, saa vil man derefter kunne danne sig en Forestilling om, hvor forsvindende i Antal det virkelig ydste Rødvæg — det som med nogen Ret kan betegnes saaledes — er nu til Dags.

Men der gives nu alligevel to Typer af Kvæg i Sjælland, hvor ringe i Tal den ene end er. Og det maa tillige anses for ønskeligt, at Rødvægsproduktionen gaaer fremad, saa meget mere, som den jo er nødvendig for mange Egne og Gaarde i Landet. Det hører derfor ogsaa til de mest brændende Spørgsmaal for Øjeblikket, hvilken af disse to Typer man skal foretrække, enten det ensidig udviklede Røddyr, eller man skal lægge sig efter at holde en Besætning med en højt

udviklet Malkeevne, ved Siden af at Dyrene ere saa vel for- mede og tilmed saa trivelige, at de kunne egne sig til Studetillæg. Og dette Spørgsmaal er saa meget mere paatrængende, som den jydsk Race for Øjeblikket gennemgaaer en Krise, hvis Udfald vil være bestemmende for Avlens Retning i en lang Fremtid. Enhver, der kjender nærmere til Forholdene i det nordvestlige Jylland, vil vide, at Spørgsmaalet endog angaaer den jydsk Races Existens. Thi naar den jydsk Race, hvad umiskjendelig er Tilfældet, har svært ved at bestaa i den Kamp, som den fører med det stadig og gradvis fremtrængende Korthorn, ja naar det endog synes, at den er nær ved at bukke under deri, saa skyldes dette væsentlig den Usikkerhed og Jamlen, i det Hele selve den Kamp mellem modstridende Principer, som hidtil har været karakteristisk for Kvægavlen i Jylland. Men hvad Kvægavlen angaaer, da gjælder det for Landet i dets Helhed saa vel som for den Enkelte, at det kun er Enhed og Konsekvens i Valget af Midlerne, der hurtigst og sikrest fører til Maalet.

Det er nu en Kjendsgjerning, som ethvert Blad af Husdyravlens Historie noksom bekræfter, at det mest Fuldkomne i en bestemt Retning kun naaes gennem den ensidige Udvikling og den ensidige Brug. Det er herved, at Fuldblodet, Korthornet, Angus- og Anglerkvæget o. s. v. ere bleve det, de ere. Men idet vi erkjende dette som en af Hovedsatningerne i Læren om Racerne, saa maa det dog ikke oversees, at Sagen har en anden Side at betragtes fra, nemlig naar Talen bliver om, hvilken Rolle det ensidig udviklede Kjødqvæg spiller i ren økonomisk Henseende, og hvilken Betydning det har for den almindelige Kvægholder. Og da det er denne sidste, som sidder inde med Massen af Landets Kvægbestand, saa troer jeg, at det kan være baade berettiget og betimeligt, om man for en Gangs Skyld forlader den store Hovedvej i Husdyrlæren og slaaer ind paa en Bivej, for udelukkende at betragte Sagen fra den almindelige Kvægbrugers Standpunkt.

Vi maa da først spørge, om det i det Hele taget er

muligt for den almindelige Kvægbruger at holde ensidig udviklet Kjødqvæg. Svaret herpaa maa formentlig være Nej. Ved denne Axl maa man nemlig saa godt som helt opgive Mælkningen og tillige Studetillæget, idet den væsentligste Indtægt af det Slags Besætninger bestaaer deri, at Opdrættet sælges til høje Priser som Tillægsdyr. Allerede af den Grund, for ikke at tale om andre, kan det kun blive de Faa, som kunne befatte sig med dette Hold; der vil kun være „Blads“ til ganske faa af dette Slags Besætninger i Landet, og derved er den almindelige Kvægbruger udelukket fra dette Hold. Men medens den almindelige Kvægholder saaledes af gode Grunde er nødt til at opgive det udpræget ensidige Kjødqvæg, saa er han alligevel stadig fristet til at stræbe derhen imod, idet det er en almindelig Antagelse, at det af Hensyn til Studetillæget er nødvendigt at holde temmelig ensidig udviklede Kjøddyr. Men for hvert Skridt han gjør i denne Retning, formindskes Besætningens Mælkedybelse. Han ofrer altsaa Mælken for det mere eller mindre ensidige Formaal. Her bliver Spørgsmaalet da, om dette er den rette Vej til at forøge Udbyttet af Besætningen i dens Helhed. Men ogsaa dette maa formentlig besvares benægtende, hvad en Betragtning af Forholdene paa vore almindelige Bøndergaard vil kunne bekræfte. Tæge vi t. Ex. en Bøndergaard paa 9—10 Tdr. Hartkorn, saa holdes der paa en saadan Gaard 8—10 Køer og ved Siden heraf Opdrættet i de forskjellige Aldere, saa at hele Besætningen bestaaer af 30—40 Stkr. Kvæg. Det vil da sees, at Køerne alene udgjøre omtrent en Fjerdedel af hele Antallet, i det Mindste naar Fedestalden undtages. Men tager man Hensyn til, at den største Del af Besætningen er Ungkvæg, saa fortære de 8 Køer Halvdelen og derover af alt det Foder, som anvendes paa Gaarden. Men det vil da let indsees, at Ingen i egen velforstaaede Interesse kan indlade sig paa at opfodre Halvdelen af Gaardens Axl paa sine Køer, uden at de samme Køer kunne betale det med deres Mælk. Thi selv om man antager, hvad ikke ubetinget er Tilfældet,

at Kalvene, som falde efter de ensidige Kjødføer, have en noget større Værdi, saa spiller dette dog kun en rent underordnet Rolle, hvor der opdrættes Slagtekvæg. Her har Studen nok i at dække Udgifterne til sit eget Hold, saa det gaaer ikke an at bebyrde dens Konto med en Del af Udgifterne ved Moderens Underhold. Hvert Dyr maa betale for sig. Skal en Besætning af oven omtalte Slags derfor bringes til at give et tidsvarende Udbytte, saa kan dette kun ske ved, at man for Køernes Vedkommende stiller sig den samme Opgave, som overalt søges gennemført i de egentlige Mælkeribesætninger, den nemlig: at hver Ko skal kunne omsætte et rigeligt Foder og betale dette med sin Mælk.

Men nu fremstaaer det Spørgsmaal, om en stærkere Ud-
vikling af Mælkeevnen ikke efterhaanden vil sætte Køerne saaledes tilbage, at de blive ustkuffede til Studetillæget. Jeg troer dog, at der ikke er nogen Fare i denne Henseende. For det Første maa bemærkes, at en meget stor Del af de Køer, som benyttes til Studetillæg, besidde Mælkekvægets Former, ofte endog af den uheldigste Art, uden at have en tilsvarende Mælkeevne, — for disse vilde en Udvikling af Mælkeevnen og den Trivselighed, som følger hermed, jo kun være en ren Binding. Og hvad dernæst selve de nuværende mere ensidig udviklede Besætninger angaaer, saa kunne de meget godt bringes til at give et fuldt tilfredsstillende Mælkeudbytte uden Skade for Studetillæget. Thi man maa her erindre, at Kvægbrugeren raader over to Midler, nemlig Udvalget samt Plejen i den unge Alder, som tilsammen ere mægtige nok til at hindre en Tilbagegang af Formen, samtidig med at Dyrene bibringes den for Kjødproduktionen aller-
vigtigste Egenstøb, den tidlige Modenhed. — Jeg veed vel, at mange jydste Studeholdere i det Mindste tidligere ikke regnede stort paa Mælken; man holdt kun Køerne for Husholdningen, og kunde de kun nogenlunde forsyne Huset og Kalvene med Mælk, saa var man tilfreds dermed. Men de Fleste ere dog vel nu komne bort fra denne Opfattelse, og man er allerede

kommen mere eller mindre ind paa den Vej, som ovenfor er antydet. Man begyndte først at faa Djuene op for, at Mælken var temmelig dyr ved det gamle Hold. Ved et bedre Udvalg og nærmest ved en bedre Fodring opnaaede man, at Mælken ikke alene blev rigeligere, men ogsaa billigere. Tillige fandt man, at den Besætning, som tidligere kun formaaede at forsyne Huset med Mælk, den kunde nu ogsaa give en klæffelig Indtægt ved Salg af Smør. Og alt dette opnaaede man, uden at Køerne bleve mindre stikke til Studetillæg — tværtimod, Studene bleve ikke alene lige saa velformede og vægtige som forhen, men de kunde oven i Kjøbet afhændes 1 à 2 Aar tidligere. Dette er i Korthed Billedet af den Udvikling, som har fundet Sted i ikke saa faa hidske Besætninger i det sidste Aaar, og som endnu fortsættes mere eller mindre bevidst. Og det skjønnes ikke rettere, end at dette er en sund Udvikling, som fortjener at støttes, men som kun vil hømmes ved den uklare Stræben efter at udvikle ensidigt Kjødkvæg, der endnu fortsættes af Mange.

Men der er endnu andre Grunde, som tale for, at man bør udvikle Mælkeevnen ogsaa i de Besætninger, som benyttes til Studetillæg. Det er jo saaledes en almindelig Erfaring, at der ikke gives en Benyttelse af Kvæget, hvorved vi lettere og hurtigere kunne bibringe dette den Renhed i Præget og den Finhed i Benbygningen, som er karakteristisk for ethvert ædelt Dyr, — end netop Malkningen. Og det er ogsaa sikkert nok, at naar vore Markeder og Stalde, ja selv vore Dyrskuer i Jylland endnu ere alt for meget overshyldte med grove og ildebyggede Dyr, der have plumpe Hoveder, Horn og Lemmer og et grovt Præg i det Hele taget, saa sthyldes dette væsentlig den Bestræbelse, der har været og endnu er efter at nærme sig Kjødkvægstypen, medens man samtidig ingen Midler har til at beherske og lede Legemets Udvikling. Opdrætteren har vel et kraftigt Forædlingsmiddel i at lade Kalven patte, men denne Opdrætningsmaaade er i sin fulde Udstrækning for kostbar for den almindelige Kvægbruger, han

er derfor nødt til at ty til Mælkningen. Og hvis man maatte befrygte, at man herved afstærer Bejen for den ensidige Udvikling, hvor denne maatte ønskes, saa kan det maasse tjene til nogen Beroligelse, at Korthornet jo netop er dannet af en Mælkerace. Og der er endog al Sandsynlighed for, at det ensidige Maal vil kunne naaes lige saa hurtigt ved at gaa ud fra en rummelig og velformet Ko med en høj Mælkeevne, som ved at forædle det almindelige jydskt Kjødqvæg.

Men naar vi ville udvikle Mælkeevnen og Triveligheden i vore Besætninger, samtidig med at den gode Form bevares, saa ville vi tillige heri have den bedste Bestyttelse mod den Indblanding af Korthorn, som nu truer med at fordærbe Kvæget i flere Egne af Sjælland. Thi naar det netop er i de Egne, hvor Mælkeevnen er mindst udviklet, at Korthornet er trængt stærkest frem, saa er Grunden hertil ikke alene den, at Korthornet er et bedre Kjødbyr. Men det i vore Forhold begrundede og stadig voxende Krav paa, at Koen skal give en rigelig Mælkemængde, maatte naturlig henlede Kvægholdernes Opmærksomhed paa Korthornet, der ogsaa er de almindelige jydskt Kjød Køer overlegent i Mælkehelse. Men saa vi Mælkeevnen og Triveligheden udviklet, saa vil man vel betænke sig paa at bytte de Køer, som tilfredsstille i disse Henseender, og hvis Nedarvningssevne tillige er sikker, med Haloblodskøer, der ikke byde nogen Sikkerhed i sidstnævnte Retning, og hvis Mælkeevne ikke overgaaer den, som man allerede har i den gamle Besætning. Og heldigvis gives der allerede Exempler paa, at Korthornet paa denne Maade kan holdes Stangen. Men man kan da endnu gaa et Skridt videre og sige, at den Udvikling, som her er antydet, vil endog gjøre det muligt at drage al den Fordel af Korthornet, som dette kan yde os ved Tillæget af Slagtedyr, uden at vi derved udsætte den jydskt Race for nogen Fare. — Jeg skal ikke her forfølge dette videre. Det vil forhaabentlig være indlysende, paa den ene Side, at den ensidige Udvikling af den jydskt Race som Kjødqvæg ikke er den al-

mindelige Kvægbrugers Sag, og at en Fortsættelse fra hans Side af de hidtidige Bestræbelser herfor endog vil være farlig for den jydsk Race's Bestaaen i mange Egne, — og paa den anden Side at en Udvikling af Malkeevnen og Triveligheden, samtidig med at den gode Form bevares, vil være den rette Vej til at forøge Udbyttet af de Besætninger, som benyttes til Studetillæg.

Men spørge vi endelig, om der da ikke er Brug for det ensidig udviklede jyske Rjødqvæg, saa maa dertil svares, at det sikkert vilde have været til uberegnelig Nytte for vor Rjødproduktion, hvis vi havde haft, om ogsaa kun nogle faa, ensidig udviklede Stammer af jydsk Race, og det maa tilføjes, at det næppe vil være muligt i Længden at bevare vor Rjød-race, hvis der ikke bliver dannet saadanne Stammer. Men det er en Misforstaaelse, naar man troer, at det er Hvermands Sag at danne disse; derved bliver det Hele kun studt ud i det Uvisse, udenfor Mulighedens Grænser, medens Opmærksomheden bortledes fra, hvem det nærmest tilkommer at befatte sig med denne Sag. Det er jo saa, at de ensidig udviklede Racer — jeg undtager her Malke-racerne — ikke saa meget saa deres Betydning ved Kvantiteten, ved Tallet, men mere ved Kvaliteten af de forædlede Dyr. Se vi saaledes hen til England, saa udgjør Fuldblodet kun en forsvindende Del af Landets Hestebestand, og dog har Racen en gennemgribende Betydning i Avlen; ligeledes er det rene Korthorn kun ringe i Tal i Forhold til den øvrige Kvægbestand, og dog er dette Korthorn den egentlige Bærer af hele Englands Rjødproduktion, hvilket det bliver derved, at de forholdsvis saa forædlede Stammer afgive de Tyre, hvormed Farmeren producerer sine Brugsdyr. Men netop den samme Blads maatte det jydsk Rjødqvæg indtage i vor Kvægavl. Men man vil nu maasse indvende, at naar Formaalet kun er at danne „jydsk Korthorn, saa er dette kun at gjentage gjort Arbejde, og vi maatte da hellere strax indføre det Korthorn, som

allerede er færdigt. Men hertil maa dog bemærkes, at det „jydske Korthorn“ vilde frembyde meget væsentlige Fortrin fremfor det engelske; det vilde saaledes passe bedre til Klima og Jordbund, vise en større Haardførhed og derfor ogsaa være brugeligt i langt større Udstrækning end Korthornet, og dernæst vilde det langt lettere smelte sammen med Landracen uden at fremkalde de Forstyrrelser i dennes Udvikling, som Korthornet nu overalt medfører.

Der kan heller ikke være Tvivl om, at Dannelsen af jydsk Rjødsvæg vilde kunne gennemføres i forholdsvis kort Tid, naar man forstod at samle og udvikle de fortrinlige Anlæg, som findes spredte hist og her, men som hidindtil have været uden egentlig Betydning for Avlen. Og det vilde sikkert tillige kunne blive et rentabelt Foretagende for Den, der var i Stand til at vente en Tid paa Renterne af den anvendte Capital. Hvad der saaledes kan udrettes i Løbet af 2-3 Generationer, derpaa har man et smukt Exempel i den fremstillede Samling af Ungsvæg fra Knuthenborg, der ved Siden af, at Dyrene have en Legemsudvikling, som ret godt kan maale sig med Korthornet, tillige have opnaaet en Finhed og Tørhed af Hoved og Lemmer, der vidner om, at Forædlingen allerede er vidt fremskreden. Det er at ønske, at det Værk, som her er begyndt saa smukt, maa faa Held til at blive fuldført. Men det vilde rigtignok afgive en ejendommelig Kommentar til den jydsk Svægavls Historie, om det skulde vise sig, at det blev Øboerne, som frelst den jydsk Rjødsvæg fra Undergang.

Jeg har allerede lejlighedsvis omtalt det jydsk Rjødsvæg paa Skuet. Af Rjødsvæg af andre Racer var der fremstillet flere gode Korthornstyre i ældste Hold, samt en meget god Ko, tilhørende Forp. Lange, Margrethesminde. De øvrige Dyr i denne Afdeling vare enten kun jævnt gode eller ogsaa højt uheldige. — Udstillingen af Slagtekvæg var ret fylbig, dog kunde det jydsk Svæg have været talrigere. Af

dette skal særlig fremhæves en treaarig Stud, tilhørende Prop. Kjeldsen, Mølgaard ved Mars, der i Bygning, Vegemsudvikling og Fedme kan afgive en smuk Prøve paa, hvad Racen formaaer at præstere, naar den er i gode Hænder. Prop. Møller, Ejstrup, Mors, havde tillige fremstillet en meget stor 4aarig Stud, som var meget vel fedet, men hvis Laar vare noget lette, ligesom ogsaa Manken manglede noget i Brede. Af Stude af andre Racer havde Sukkerfabriken ved Odense fremstillet et velbygget og stærkt fedet Dyr. — Der var iaar oprettet to nye Hold for Samlinger af 4 Stude, henholdsvis af jydsk og af andre Racer, men der mødte kun en Samling af Korthornsblandinger, tilhørende J. C. og J. L. W. La Cour, Skjærso. — Afdelingen for Køer og Kvier uden Hensyn til Race og Alder var smukkest og størst; særlig maa her nævnes en Ko og en Kvie, tilhørende Proprietær Holm, Ellingegaard.
